

MART

KVARTALNI IZVEŠTAJ

2024

Peticija za opoziv gradonačelnika na severu Kosova: Ko je bio zainteresovan za temu i šta im je izvešteno o tome

Metodologija

Nova društvena inicijativa sprovodi kampanju monitoringa medija na internetu i društvenim mrežama u saradnji sa Pikasa Analytics INC, kompanijom za analizu podataka, koja se specijalizuje u izradi i primeni alata, softvera i algoritama za mašinsko učenje. Alat omogućava pratiocima nominalno brojanje članaka na konkretne teme. Oni takođe mogu videti stepen angažovanja publike.

Interakcije na internet stranicama se definišu kao novinski članci koji su na Fejsbuku podeljeni sa internet stranice samog medija i ukupan broj lajkova, deljenja i komentara koji su privukli. Interakcije na društvenim medijima podrazumevaju lajkove, deljenja i komentare koji su prikupljeni sa svih kanala društvenih medija (Fejsbuk, Instagram, Jutjub, TikTok, LinkedIn) za sve objave, uključujući fotografije, video snimke i tekst. Procena interakcije se pruža van medijskih kanala i obuhvata različite naloge društvenih medija, uključujući naloge političara i kreatora javnog mnjenja.

Alat vrši zbirnu analizu članaka, dok ih tim za monitoring NSI pregleda kako bi se identifikovale potencijalne dezinformacije i drugi informacioni poremećaji. Međutim, postoji nekoliko ograničenja kada je reč o metodologiji, čiji je cilj sužavanje radnih zadataka monitoringa. Ona je prilagođena, dok su svaki nalog koji je praćen lično odabrali članovi monitoring tima Pikase i NSI. Samim tim, ukupan broj objava i članaka uključuje samo praćene naloge, ne uključujući druge naloge, koji takođe možda objavljuju vesti. Ipak, procena interakcije uključuje sva deljenja, komentare i druge interakcije.

I pored toga, privatni nalozi se mogu pratiti samo ukoliko su zvanično označeni kao nalozi političkih lidera ili stranice obožavalaca. Samim tim, neki Fejsbuk nalozi političara možda nisu obuhvaćeni analizom. Još jedan ograničavajući faktor se tiče pristupa jer NSI može pratiti članke ne starije od 1. decembra 2023. godine.

| | Izveštavanje medija na albanskom jeziku sa Kosova | Izveštavanje medija na srpskom jeziku sa Kosova | Mediji iz Srbije |
|------------------------------------|---|---|------------------|
| Približan broj pregledanih članaka | 1000 | 180 | 450 |

Posmatrani mediji koji sa Kosova izveštavaju na srpskom jeziku

Alternativna, Gračanica online, Radio Kontakt Plus, Kosovo Online, KoSSev, Medija Centar, TV Most, Radio Kim, Radio Mitrovica Sever, Radio Televizija Gračanica I RTK2

Period posmatranja:

1. decembar - 29. februar

Broj praćenih medija na internetu:

126 onlajn medija koji izveštavaju na albanskom i srpskom jeziku na Kosovu, 126 onlajn medija koji izveštavaju iz Srbije i 24 međunarodna onlajn medija.

Praćene teme:

Broj, ton (pozitivan, negativan ili neutralan) i narativi u člancima koji se tiču peticije za opoziv gradonačelnika na severnom Kosovu.

Osnovne informacije o praćenoj temi:

Nakon bojkota lokalnih izbora od strane kosovskih srpskih političkih stranaka, gradonačelnici, etnički Albanci, su osigurali pobjedu u četiri opštine sa srpskom većinom uz izbornu izlaznost od oko 3%. Države Kvinte su naglasile da su novi prevremeni lokalni izbori i bezuslovno učešće kosovskih srpskih političkih opcija u naknadnim prevremenim izborima ključni koraci deeskalaciji u regionu.¹

Zbog nedostatka razvijenog pravnog okvira, Vlada Kosova je izdala podzakonski akt kojim se uređuje kako građani mogu koristiti svoje zakonom zagarantovano pravo da zahtevaju glasanje za opoziv gradonačelnika. Peticija za pokretanje

¹ <https://www.kosovo-online.com/en/news/interviews/szynyog-eu-considers-mayors-resignations-faster-and-more-effective-way-forward>

glasanja za opoziv je zvanično pokrenuta 17. januara u Severnoj Mitrovici i Leposaviću, odnosno 19. januara u Zubinom Potoku i Zvečanu. Period prikupljanja potpisa je završen do 22. januara. Potpisi su bili overeni do kraja februara, mada datum za glasanje za opoziv još uvek nije objavljen.

EU i SAD su pozvali Kosovo da omogući organizovanje prevremenih izbora i da kosovski Srbi učestvuju u tim izborima, kao korak napred ka reintegraciji u kosovske institucije. Međutim, napredak po ovom pitanju, što zahteva značajnu političku volju sa obe strane, je u zastoju od juna 2023. godine,² kada je EU zvanično izdala zahtev.

Ispunjavanje zahteva EU je takođe preduslov ukidanja restriktivnih mera koje je Savet EU nametnuo Kosovu nakon nasilnog ulaska Kosovske policije u opštinske zgrade na severnom Kosovu i naknadnih nasilnih napada kosovskih srpskih demonstranata na vojnike KFOR-a.

Ključni rezultati

- Prikupljanje potpisa za opoziv gradonačelnika u severnim opštinama je jedna od najistaknutijih tema u izveštavanju medija na srpskom jeziku na Kosovu između decembra 2023. godine i februara 2024. godine, tri od ukupno pet mesta za sadržaj sa najviše interakcija pripadaju ovoj temi. Ovo se desilo uprkos značajnim političkim dešavanjima u toku perioda izveštavanja, poput ukidanja nalepnica na vozilima, operativno zatvaranje Komercijalne NLB banke i prekida uvoza dinara, što je bilo dominantna tema u februaru 2024. godine.
- Pokriće ove teme u medijima koji izveštavaju na albanskom jeziku se u velikoj meri oslanjalo na izjave lokalnih zvaničnika i nisu privukle puno pažnje čitalaca, u poređenju sa materijalom koji se ticao gradonačelnika i lokalnih institucionalnih dešavanja na severnom Kosovu. Na primer, predsednik Skupštine opštine Severna Mitrovica je glavni akter u najmanje 40 od oko 200 članaka u medijima koji su izveštavali na albanskom jeziku po pitanju peticije.
- Uprkos obimu pokrića, tema nije privukla značajno interesovanje javnosti u Srbiji, uzevši u obzir veličinu publike. Radi poređenja, preko 360 članaka u medijima u Srbiji, koji su namenjeni višemilionskoj publici, su prikupili preko 2 000 interakcija, dok su mediji na srpskom jeziku na Kosovu, čija je primarna publika oko 100 000 kosovskih Srba, je prikupila preko 1 000 interakcija sa 50% manje članaka. Medijsko pokriće peticije u Srbiji je otkrilo trend upotrebe manipulativnih klikbejt naslova, koji su često sadržali uvredljiv rečnik. Informacioni poremećaji na ovu temu su pre svega dolazili od zvaničnika sa lokalnog i nacionalnog nivoa na Kosovu i u Srbiji. Predstavnici građanskog društva su igrali ulogu u borbi protiv dezinformacija.

² Videti saopštenje za medije visokog predstavnika EU za spoljne poslove i bezbednosnu politiku, Žoze Borelja Fontejesa: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/06/03/statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-kosovo-and-latest-developments/>

- Visoki zvaničnici na Kosovu i u Srbiji su posvetili malo pažnje ovoj temi.
- Manipulacijama, koje su dolazile iz tabloida sa sedištem u Srbiji, su se suprotstavili lokalni mediji koji izveštavaju na srpskom jeziku na Kosovu. Ovo lokalno izveštavanje je dovelo do relativno visokog stepena interakcija.

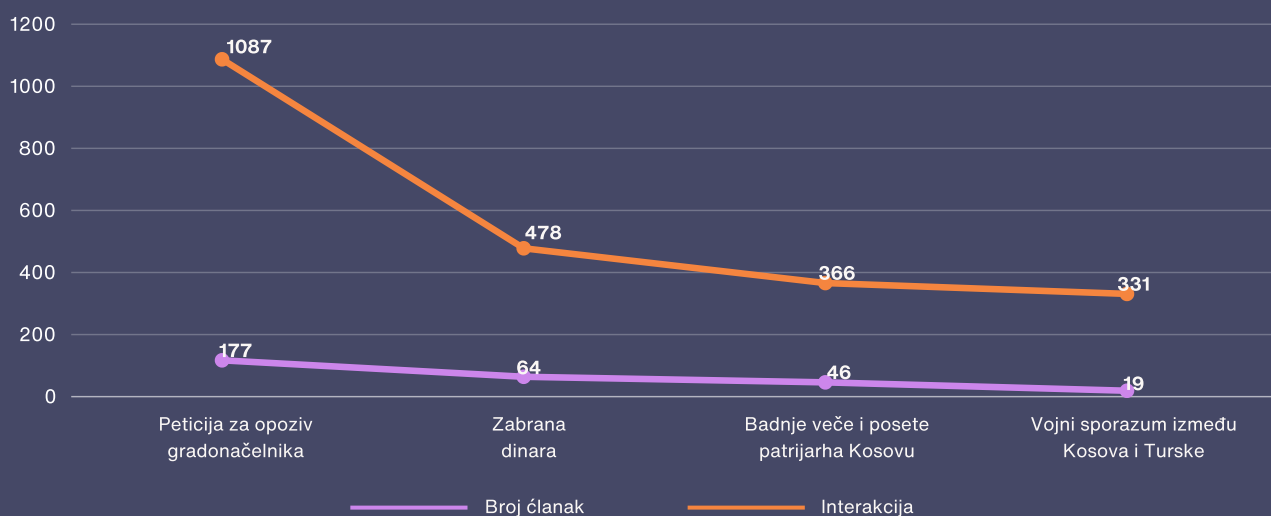
Rezultati monitoringa kosovskih medija

U toku perioda izveštavanja, najaktivniji medij je bio Kosovo Online, koji je objavio 7,574 članka, uz 77,122 interakcije. Međutim, stranica koja je prikupila najviše interakcija je KoSSev, uz 123,857 interakcija, uprkos tome što je četvrti po broju objavljenih članaka među medijima na srpskom jeziku na Kosovu, uz samo 1,924 objavljena članka.

Kada se radi o medijima sa sedištem na Kosovu i izveštavanju na srpskom jeziku, peticija za opoziv gradonačelnika u severnim opštinama je jedna od najistaknutijih pokrivenih tema. Zapravo, tri od pet tema sa najvećim stepenom interakcije publike na stranicama medija koji izveštavaju na srpskom jeziku su se ticale peticije za glasanje za opoziv gradonačelnika. Dve grupe članaka su izveštavali o prikupljanju potpisa u Severnoj Mitrovici, dok je treća izveštavala o prikupljanju potpisa u Zvečanu.

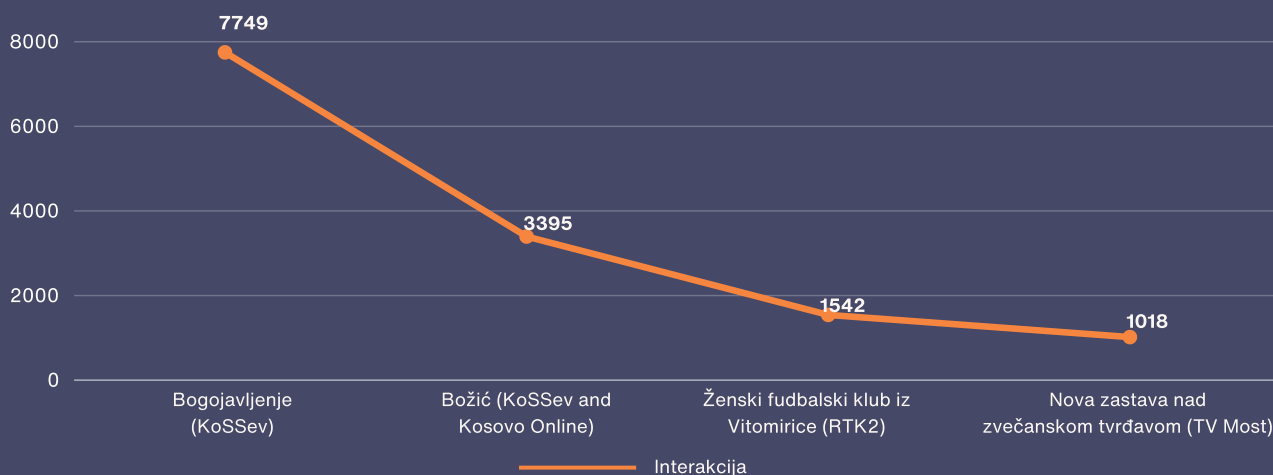
Istovremeno, ovo je bila tema sa najvećim brojem objavljenih članaka na srpskom jeziku na Kosovu, ukupno 177 članaka.

Teme o kojima su mediji najviše pisali i interakcije na internet stranicama medija



Dok su reakcije na linkove postavljene na Fejsbuk sa stranica bile primetne, njihove preferencije na različite vrste objava, uključujući fotografije i video, su se značajno razlikovale. Interakcije na društvenim mrežama, pre svega one koje se više tiču društvenih tema, poput sezone praznika, su značajno brojnije od direktnog postavljanja linkova sa stranica.

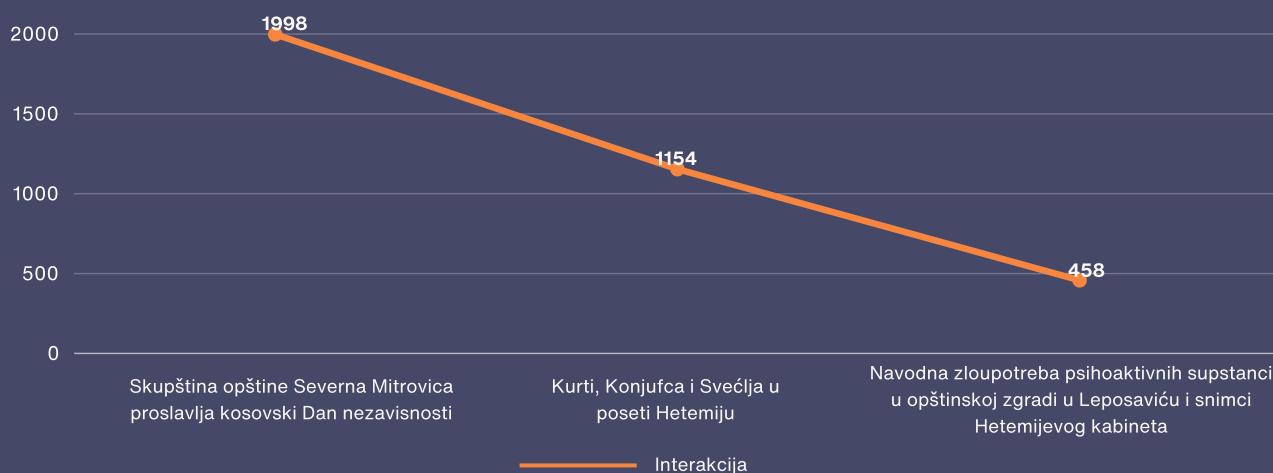
Interakcije čitalaca putem Fejsbuk naloga o izveštavanju medija na srpskom jeziku



Pregled kako su teme koje su se ticale gradonačelnika na severnom Kosovu pokazale kod čitalaca sadržaja na albanskom jeziku otkriva duboku društvenu poddelu između zajednica. Na primer, članci o kojima se najviše izveštavalo i koji su prikupili najviše interakcija, a koji se tiču severnog Kosova u albanskim medijima, su bili oni koji se tiču posete zvaničnika Vlade Kosova Leposaviću, odnosno Ljuljzimu Hetemiju, te proslavi Dana nezavisnosti od strane Skupštine opštine Severna Mitrovica.

Teme koje se tiču peticije za opoziv gradonačelnika se ne pojavljuju u 20 najbitnijih kada se radi o interakcijama

Teme sa najvećim stepenom interakcija pojedinačnih članaka na albanskom jeziku koji se tiču gradonačelnika opština na severnom Kosovu (top 20)



Glavni kosovski zvaničnici su veoma šturo govorili o ovoj temi u toku perioda izveštavanja. Od preko 400 članaka u medijima sa Kosova koji izveštavaju na srpskom jeziku o predsednici Vjosi Osmani, samo četiri pominju ovu temu:

- Izjava o priznavanju prava građana da učestvuju u takvom participativnom instrumentu u lokalnim pitanjima i tvrdnja da nema daljih raspoloživih informacija o pokretanju peticije.
- Izjava kojom se prima k znanju pokretanje prikupljanja potpisa i pravo građana da učestvuju u takvom participativnom instrumentu o lokalnim pitanjima.
- Izjava nakon sastanka predsednice Centralne izborne komisije (CIK), gde joj je postavljeno pitanje da li CIK poštuje rokove koji se tiču ove peticije.

Prva izjava, saopštena 6. decembra, je došla dan nakon što je grupa građana u opštinama na severu sa srpskom većinom pokušala da podnese zahtev za pokretanje peticije, ali su ih lokalni opštinski predstavnici odbili. Ovaj pokušaj su naširoko pokrili mediji koji izveštavaju na srpskom. Neki izveštaji su podvukli da nisu svi mediji bili obavešteni o nameri podnošenja zvaničnog zahteva za pokretanje peticije, te su prokomentarisali da je neobično da građanske inicijative u četiri različite opštine pokušaju da podnesu zahteve na isti dan.

Druga izjava predsednice Osmani je postala predmet senzacionalističkog izveštavanja beogradskih tabloida, ali je takođe pokrenula napore³ razotkrivanja od strane mreže medija na srpskom jeziku sa Kosova. Članak razotkrivanja koji se tiče članka dnevnog lista "Alo", gde se tvrdi da je Osmani "stvorila kaos u Prištini i okrenula leđa Kurtiju" zbog izjave da je učešće u peticijama građansko pravo. Ovaj članak je bio 67. po parametrima interakcija od 400 članaka koji se tiču Osmani u medijima koji izveštavaju na srpskom jeziku.

Mediji sa sedištem na Kosovu, a koji izveštavaju na srpskom jeziku su objavili 416 članaka o Aljbinu Kurtiju u periodu izveštavanja, kao i 406 članaka o Vjosi Osmani. I pored toga, članci koji su govorili o Osmani su imali dvaput veći stepen interakcije (4,634, u poređenju sa 1,852).

Na isti način, u preko 400 članaka na srpskom jeziku o predsedniku Vlade Kosova, Aljbinu Kurtiju, on nije niti jednom pomenuo samu peticiju, već je samo pomenuo prevremene lokalne izbore na severu dvaput:

- U objavi o sastanku sa specijalnim izaslanikom EU, Miroslavom Lajčakom, gde je bilo reči o prevremenim izborima.
- U intervjuu za Politiko, gde je pomenuta mogućnost za raspisivanjem prevremenih lokalnih izbora "u narednim mesecima".

3 <https://kossev.info/kako-je-to-osmani-napravila-kaos-u-pristini-i-okrenula-leđa-kurtiju-prema-beogradskom-tabloidu/>

Kosovski zvaničnik koji je često istican u medijima na ovu temu je bio predsednik Skupštine opštine Severna Mitrovica, Nedžad Ugljanin, koji je pomenut u najmanje 40 članaka na albanskom jeziku i u najmanje 32 članka na srpskom jeziku. Ugljanin je igrao ključnu ulogu kao posrednik jer je njegov položaj ključan za vezu između građana i institucija u procesu prikupljanja potpisa, što je po prvi put organizovano na Kosovu. Međutim, izjave Ugljanina, često kontradiktorne, nisu doprinele tome da javnost bolje razume proces.

Konkretno, u periodu od nekoliko dana, Ugljanin je insistirao da je on lično odbio zahtev za peticijom, iako predsedavajući nema takvo ovlašćenje, kako su naveli predstavnici OCD.⁴ Slično tome, Ugljanin je preneo javnosti da predsedavajući ima ovlašćenje da odluči o opravdanosti rezonovanja građanskih inicijativa u kontekstu pokretanja peticije. Pored toga, u više izjava, Ugljanin je doveo u pitanje demokratsku prirodu procesa prikupljanja potpisa za peticiju, navodeći da je stranka Lista "Srpska" izvršila pritisak na građane da potpišu peticiju. Isto tako, zamenik ministra za upravu i lokalnu samoupravu, Arber Vokri, je izjavio da su građani bili pod pritiskom da potpišu peticiju. Misija EULEKS, koja je takođe pratila proces, nije zabeležila slične utiske.⁵

Sa druge strane, zamenik predsednika Vlade, Besnik Bisljimi, u intervjuu za Radio Goraždevac, koji izveštava na srpskom jeziku, je tvrdio da je nevladina organizacija CASA iz Severne Mitrovice iza peticije. Ova izjava je dovela do reakcije ove organizacije, koja je demantovala⁶ bilo kakvo učešće u ovom procesu.

Nakon dostavljanja potpisa kojim se pruža podrška peticiji, mediji koji izveštavaju na srpskom su objavili detalje sastanka četiri gradonačelnika u Leposaviću, citirajući gradonačelnika Zubinog Potoka, koji je tvrdio da su on i njegove kolege razgovarali o načinima pravnog osporavanja peticije pred Ustavnim sudom. Međutim, Zećiri je ubrzo nakon toga povukao izjavu, navodeći da je došlo do nesporazuma sa novinarom.

Na kraju, u izjavi koju je prenelo nekoliko medija, gradonačelnik Leposavića, Ljulzim Hetemi, je tvrdio da su građane koji su potpisali peticiju u cilju njegovog opoziva organizovali ljudi koje je on označio kao "kriminalce".

Državni zvaničnici iz Srbije takođe nisu opširno govorili o ovoj temi. Jedini članak sa značajnom stopom interakcija na ovu temu je bila izjava direktora Kancelarije za Kosovo Vlade Srbije, u kojoj je on naveo da su, potpisivanjem peticije, kosovski Srbi "odgovorili na poziv svoje zemlje" i da peticija predstavlja korak bliže ka uklanjanju albanskih gradonačelnika. Slično tome, predsednik Srbije, Aleksandar Vučić, je

⁴ <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/cakoli-ugljanin-prekrzio-zakon-odbacivanje-zahteva-za-smenu-gradonacelnika-nije-u>

⁵ <https://ninfo.rs/english/news/eulex-monitoring-signing-of-petitions-for-dismissal-of-n-kosovo-mayors/>

⁶ <https://kossev.info/nvo-casa-demantovala-bisljimijeve-navode-da-ucestvuje-u-inicijativi-za-smenu-gradonacelnika-na-severu/>

⁷ <https://kossev.info/zećiri-demantuje-ne-razmatra-podnosenje-zahteva-uputstvo-za-smenu-proglasi-neustavnim/>

pomenu ovu temu samo jednom, nakon hitne sednice Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, koja je bila posvećena situaciji na Kosovu nakon zabrane uvoza dinara.

Primećeno je nekoliko slučajeva gde su mediji pogrešno pripisali fotografije sa potpisivanja druge peticije u Severnoj Mitrovici peticiji za opoziv gradonačelnika.

BOTA SOT

Hyre **Abonohu**

Kërko...

BALLINA LAJME BOTA KOSOVA SHOIPERIA MAGEDONIA SPORTI SHOWBIZ DIASPORA RUBRIKAT

AKTUALE

Hetemi e Uglanin thonë se peticioni për largimin e kryetarëve po bëhet me shantazhe e po ndikohet nga Lista Serbe

MË 17 JANAR 2024 NË ORA: 22:44

MË TË LEXUARAT

Katër aksidente me fatalitet gjatë janarit, kërkohet vendosja e kamerave në rrugë

Ndryshon situata në Llugë të Podujevës, një gjë e abnormit tani në përkatje të imunitit të zgjedhur nga BIK-u

Faton Klinaku reason për ndalimin e Lushakut

Shtatoret e Sali Çekajt e Mentor Tolajt nuk janë në ngazstrën e Manastirit



PAPARACI.COM Lajme PaFilter PaPardon Progres PaKufi PaDoreza PaKarton PaKablllo PaTeKlif

FIBULA
gjuet TRAVEL EIGENT

17/01/2024

Hetemi e Uglanin thonë se peticioni për largimin e kryetarëve po bëhet me shantazhe e po ndikohet nga Lista Serbe

TË FUNDIT

PRESTIGJIOZA HELVETE NZZ: 24 HECTARET E MANASTIRIT, IRONI E KURIT

POI PËR DHËNË OFERTAT PËR RAMAZAN! ÇMIMET MA T'LIRA NË FRESH STORE JANE!

TË TJERA

LAJME
MBYLLIA E BON VIVANT, BASHA: BIZNESET I KANË DYPISHUAR FITMET PAS ARDHJES TONË NË PUSHTET



Blic E SHTUNË 16 MARS

AGJENCIA PËR FINANÇIM NË KOSOVË

KREDI PËR NEVOJA FAMILJARE

+383 48 42 42 42

PICO BRONCTUSS JUNIOR

PËRMBAJTJE NATYRALE, KUNDËR KOLLITJES TEK FËMIJËT

www.jona-med.com

LAJME

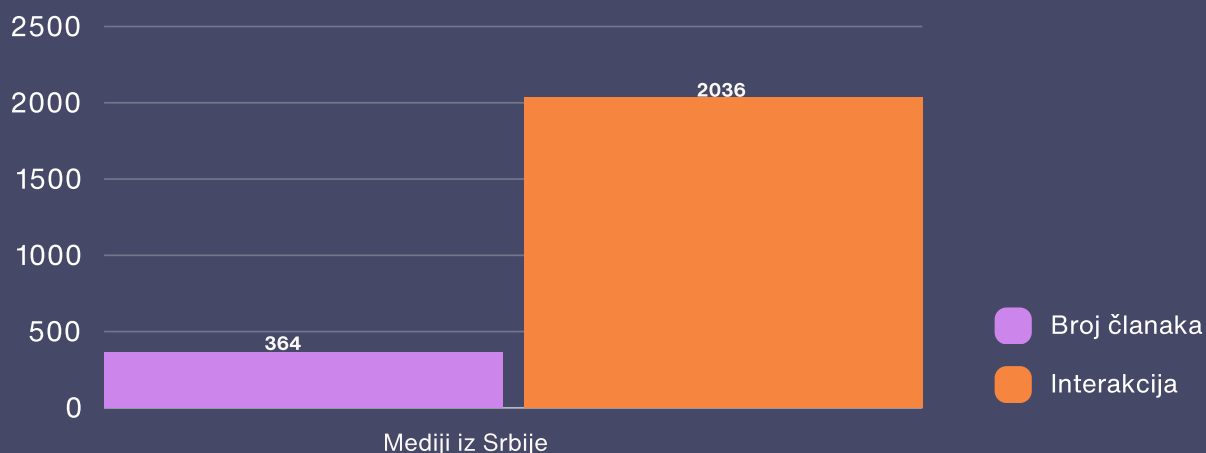
Hetemi e Uglanin thonë se peticioni për largimin e kryetarëve po bëhet me shantazhe e po ndikohet nga Lista Serbe



Rezultati monitoringa srpskih medija

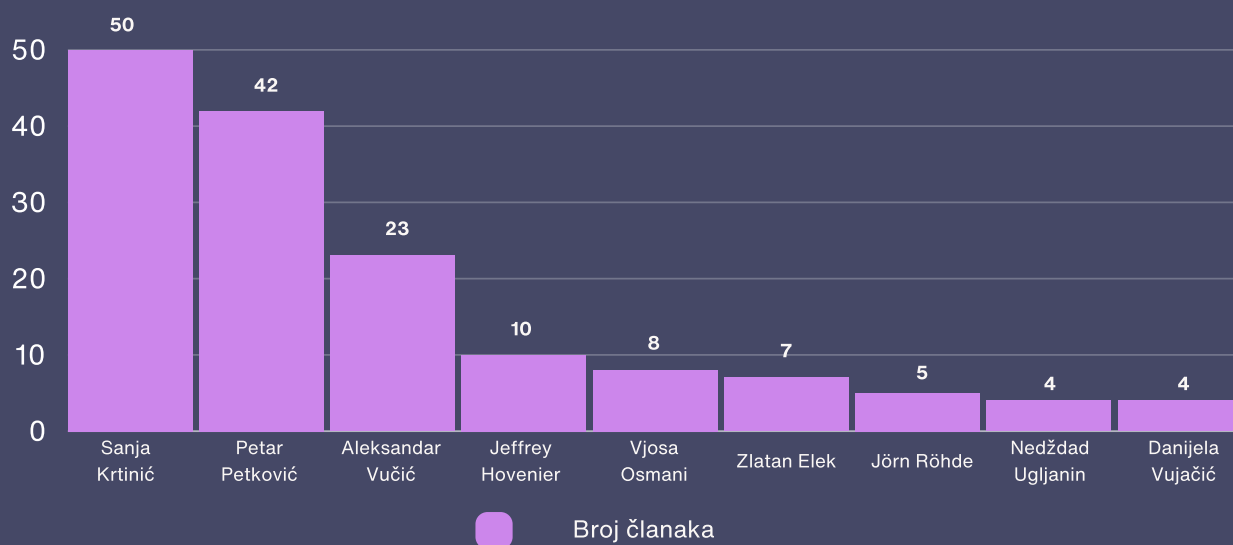
Peticiju o opozivu gradonačelnika su takođe široko pokrili mediji u Srbiji. Objavljeno je najmanje 364 članka, mada su samo 63 članka zabeležila nekakav stepen interakcije. Sve u svemu, može se reći da ovi članci nisu privukli previše pažnje, uzevši u obzir veličinu publike u Srbiji.

Peticija za opoziv u medijima iz Srbije



Najviše članaka citira jednog od pokretača peticije u Severnoj Mitrovici, Sanju Krtinić, dok je Petar Petković najcitiraniji srpski zvaničnik na ovu temu.

Izjava osobe



Najčešći vidovi informacionih poremećaja su klikbejt naslovi, koji obično sadrže uvredljiv rečnik. Kada zvaničnici, poput Petkovića ili predsednika Srpske liste, Zlatan Elek, govore o ovoj temi, oni koriste izraz "lažni gradonačelnici" kada govore o albanskim gradonačelnicima na severnom Kosovu, za razliku od predsednika Srbije, Aleksandra Vučića, koji je, u periodu izveštavanja, govorio o gradonačelnicima samo u toku sednice Saveta bezbednosti, gde pribegava pravničkom rečniku, govoreći o njima kao "nelegitimnim gradonačelnicima". Ovaj pridev se obično koristi za karakterizaciju Kurtija kao "lažnog predsednika Vlade" i Kosovo kao "lažnu državu". Zabeleženo je 12 naslova sa takvim oznakama u preko 400 pregledanih članaka.

Predsednik Vlade Kosova, Aljbin Kurti, je imao veoma malo izjava na ovu temu. I pored toga, u medijima u Srbiji, on je pomenut 58 puta u preko 400 pregledanih članaka na temu gradonačelnika na severnom Kosovu i peticija. On je, u većini slučajeva, označen kao glavni zaverenik koji stoji iza odlaganja koje se tiče zahteva 9 za peticiju i naknadnu proveru potpisa.¹⁰ On je optužen da ima "ideologiju zla", "zli plan" čiji je cilj "progon i etničko čišćenje", vršeci "teror", da je "agent provokator", da orkestrira "cirkus", da želi da "potčini" kosovske Srbe. Sa druge strane, mnogi analitičari u Srbiji predlažu da Kurti ima prećutnu podršku međunarodne zajednice, odnosno njenih delova koji su označeni kao Kurtijevi" zapadni šaptači".

Među mnoštvom izjava koje opisuju stanje na severnom Kosovu kao kritično, najekstremnije su izjave predsednika Srpske liste, Zlatana Eleka, koji tvrdi da samo u Gazi¹¹ može biti gore stanje nego na severnom Kosovu.

The screenshot shows the Danas news website. The main article is titled "„Mislim da je trenutno gore samo u pojasu Gaze“: Predsednik Srpske liste kaže da Srbi sa Kosova očekuju međunarodnu reakciju zbog dinara". The article is categorized under "POLITIKA" and is dated 13.02.2024. 11:28. The author is identified as "Kosovo Online". The article includes a video player showing a man speaking. To the right of the main article, there are several smaller news items under the heading "NAJNOVIJE": "Scena - danas 23:38 Preminuo Dragoljub Crnčević Crnke, poznati srpski blazer", "Sport - danas 23:24 Atletik Bilbao hita ka Ligi šampiona, Dirona ne može da prati šampionski ritam Real Madrida", and "Svet - danas 23:14 Policiji se predao osumnjičeni za ubistvo tri osobe u Filadelfiji". Below these are "KOLUMNNE" by Teofil Pancić titled "Prevlast besramne strašnosti".

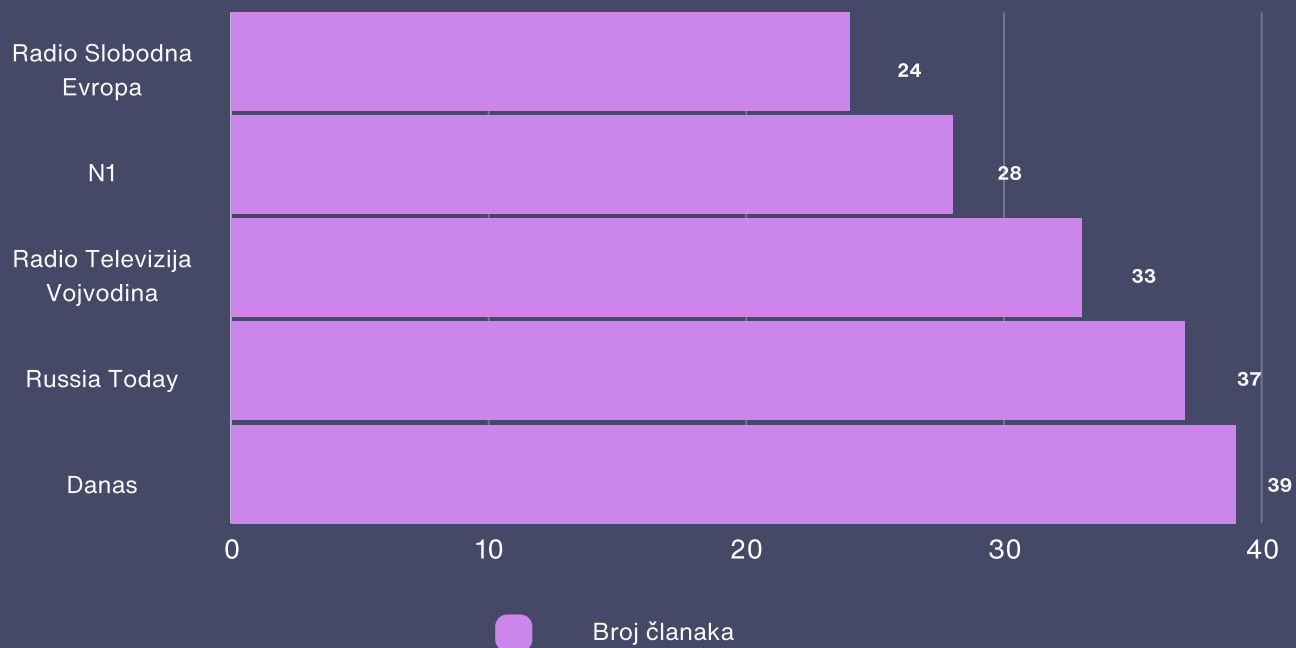
9 <https://happytv.rs/vesti/politika/nove-lazi-aljbin-kurtija-obmanama-zeli-do-novih-izbora-u-cetiri-opstine/682850/>

10 <https://www.alo.rs/vesti/kim/865975/novi-kurtijev-manevar-ovo-sta-je-sada-smislio-protiv-srba-jps-jedan-opasan-potez-bez-presedana-vest>

11 <https://www.danas.rs/vesti/politika/predsednik-srpske-liste-kosovo-gaza/>

Mediji u Srbiji koji su najviše izveštavali¹² o albanskim gradonačelnicima na severnom Kosovu i peticiji za njihov opoziv su:

Koji mediji su najviše izveštavali o albanskim gradonačelnicima na severnom Kosovu



¹² Usled ograničenja pristupa, članci "Rusije danas" se mogu videti samo kao naslovi.

Ovaj izveštaj je pripremila Nova društvena inicijativa, organizacija civilnog društva iz Severne Mitrovice, kako bi uticala na inkluziju, izgradnju poverenja, procese demokratizacije i dobrog upravljanja na Kosovu. U tom procesu, NSI prati svoju viziju inkluzivnog društva izgrađenog na poverenju i uvažavanju među zajednicama, u kom građani svih etničkih grupa aktivno učestvuju u društvu i upravljanju.